

SERIA
C
NUMĂRUL

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

66 „DIN LUMEA LARGĂ”
DIRECȚ. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

LECTURI GEOGRAFICE

I

A S I A

DE

I. SIMIONESCU

Profesor la Universitatea din București

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚĂ PENTRU TOȚI“.

Nr.	Nr.
1. Cum era omul primitiv de I. SIMIONESCU.*	36. Societatea națiunilor de ARTUR GOROVEI.
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*	37. Ficatul și boalele lui de DR. M. CĂHĂNESCU.
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU.*	38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.
4. Albina de T. A. RĂDĂRĂU.	39. Noțiuni de electricitate de ING. CASETTI.
8. Furnicile de T. A. RĂDĂRĂU.	40. M. Berthelot de CĂPIȚ. M. ZAPAN.
9. Viața plantelor de I. SIMIONESCU.*	41. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN.
10-11. Pasteur de C. MOTAȘ.	42. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
14. Porumbel mesageri de V. SA-DOVEANU.	43. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
15. Planeta Marte de ION PAȘA.	44. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
16. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC. PANĂTESCU.	45-46. Fauna Mării Negre de BĂCESCU, M. și CARĂUȘU S.*
17. Cum vedem de DR. I. GLĂVAN.	47. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.*
18. Razele X de AL. CIȘMAN.	49. Petrolul de I. SIMIONESCU.*
19. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.	50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
20. Protozoarele de I. LEPȘI.	51. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU.*
21. Fulgerul și trăsnetul de C. G. BRĂDEȚEANU.	52. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
22. Nebuloasele gazoase de M. E. HEROVANU.	53. E. Roux de PROF. DR. G. MARINESCU.*
23. Bacteriile folositoare de I. POPU-CAMPEANU.	54. Cutremururile de I. SIMIONESCU.*
24. Scrisori cerești (Meteorite) de I. SIMIONESCU.	55. Cum birue viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
25. Din Istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.	56. Plante carnivore de I. POPU-CAMPEANU.*
26. Mercur și Venus de C. NEBOIȚĂ.	58. Newton de O. ONICESCU.*
27. Reumatism și arterioscleroza de DR. M. CĂHĂNESCU.	59. Fiuturul de zi de I. SIMIONESCU.*
28. Oameni de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.	60. Fiuturul de noapte de I. SIMIONESCU.*
29. Henri Ford de ING. N. GANEA	61. Glande cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
30. Musca de I. MUREȘANU.	62. Sarea de PROF. I. SIMIONESCU.*
32. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.	63. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
33. Animale de demult de I. SIMIONESCU.	64. Paseri de apă de C. S. ANTONESCU*
34. Lămurirea potopului de I. SIMIONESCU.	65. Flori de primăvară de I. SIMIONESCU.*
35. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.	66. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLACI.*
	67. Descartes de O. ONICESCU.*

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.	Nr.
2. Despre tovărășii de PREOT. C. DRON.	8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.
3. Despre scariatină de DR. I. GHEORGHIU.	10. Votul obștesc de A. GOROVEI.
7. Morcovul și alte legume de P. ROZIADÉ.	14. Pelagra de PROF. V. BABEȘ.*
	15. Alegerea semințelor de C. LACRI-TIANU.

LECTURI GEOGRAFICE**I****A S I A****DE****I. SIMIONESCU**Profesor la Universitatea din București

LACUL BAICAL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prin frumusețea ținuturilor din jur, cu munții ce se înalță până la 1600 m.; prin contrastul între limpeziciunea lacului din timpul liniștit de vară și mohorâtul brădet ce se scoboară uneori până la marginea apei; prin marea bogăție de pești ce cuprinde, Lacul Baical este socotit de către locuitorii din împrejurimi ca sfânt.

Are oarecare interes și pentru noi, căci unul dintre cei dintâi învățați care l'a cercetat și a scris în chip mesteșugit despre el, este vasluiianul N. Milescu.

Drumul spre Peking l-a dus și pe lângă lacul acesta, cu o suprafață aproape cât a Moldovei (35.000 km²), cel mai adânc lac de pe fața pământului (1522 m.). Nu s'a mulțumit numai să-l pome-

nească. A poposit câțeva vreme împreajma lui, i-a cercetat țărnișurile aproape de jur în prejur și a descris tot ce a văzut. Descrierea dată despre Marea Baicalscă „care nu s'a văzut nici de cei vechi, nici de cei moderni geografi“ este vie, colorată; și ea a contribuit la faima învățatului român, care este socotit printre întemeietorii literaturii laice rusești.

Lacul are forma unui arc de cerc, lung cam cât distanța e dela Giurgiu la Cernăuți (640 km), lat abia cât e dela București cam la Băicoiu (85 km).

Lacul este născut prin surparea terenului, în lungul lanțului muntos Iablonoi. Deaceia în apropierea lui au avut loc erupțiuni vulcanice. Dacă apa lui e limpede, în schimb râurile ce dau în el vin năvalnice, Bâiu răpizișuri sgoiotoase, prăvălindu-se pe coastele priporoase ale munților acoperiți cu pin și cedri. Linia ferată transiberiană îi înconjură capătul de apus de unde iese râul Angara, afluentul fluviului Ienisei.

Fața lui obișnuit e liniștită. Dar când crivățul suflă, se ridică talazuri ca și cele din mări, care se prefac în spumă și stropi, când se lovesc cu furie de țărnișul stâncos și înalt.

Spune Milescu:

„Domnesc mari furtuni pe Baical, mai ales toamna, fiindcă el în forma lui e ca un pahar, înconjurat de munți stâncoși și nicăeri nu răsufală de cât la locul unde dă naștere râului Angara“. În schimb gerurile mari din vremea iernei, îl îngheață din Noembrie și până'n Mai.

Tot Milescu spune :

„Iarna începe a îngheța, cam dela Sf. Neculce ori Bobotează. Ghiața cari ține până'n Mai ajunge de grosimea unui stâncen și mai bine; de aceia oamenii umblă pe el iarna cu săniile, însă nu fără pericol, căci uneori masa apei vrând să răsuflă, crapă și să fac gârle, late de câte 3 stânceni. Totdeauna iarna, în Baical, se aude sub ghiață vuet mare ca de tunet, care înfiorează pe acei care umblă mai ales, pe lângă Insula Olkhon și pe lângă malurile dinspre munți.“

Orașul Irkutsk e aproape de capătul lui apusean unde locuiesc Buriatii, pe când la celălalt capăt, cu luncile mai largi ale Angarei-de-sus, trăesc Tungușii. Pe cât sunt aceștia de primitivi, veseli dar îndrăsneți și neîntrecuți vânători, ceilalți sunt liursuzi, pșaci, fricoși, dar buni pescari.

Vânatul și pescuitul sunt îndeletnicirile principale ale locuitorilor. De pe aici se adună în târgurile siberiene cele mai frumoase și mai scumpe blănuri de zibelin. Bogăția mare a lacului în pești, face ca atunci când, în August, peștii se urcă spre a lepăda icrele și când pescuitul este în toiu, pe țărmul lacului licăresc numai focuri, în jurul cărora răsună cântecele și chiotele pescarilor, ca și a mulțimii negustorilor de pește, veniți din Siberia. Printre peștii de preț este mai ales un neam al lostriței de pe la noi, căutat nu numai pentru carnea-i gustoasă ca a thonului, dar și pentru icrele sale.

Pe urmă, după ce dă gerul, ghiața și zăpada

acopere acul, străjuit de pădurile mereu verzi ale brădetului din jur.

ANGORA (Ankara)

După războiul din urmă, împărăția turcească s'a prăbușit.

În Europa n'a rămas de cât o mică suprafață de pământ dealungul Mării de Marmara și Bosfor. Constantinopol, vechiul scaun al sultanilor atâta vreme temuți, a fost părăsit. Capitala republicii turcești s'a mutat mai în adâncul Asiei-Mici, la adăpost.

De la Constantinopol la Angora sau Ankara, numele capitalei celei noi, e o distanță cam de vre-o 400 km. Singura comunicație cu Europa se face printr'o linie ferată, prelungirea aceleia care vine de la Ardianopol. Distanța însă e scurtată prin aeroplanelor care circulă regulat.

Alegând Ankara drept capitală, Atatürk, șeful suprem al republicii turcești, a voit să fie în mijlocul poporului său.

De altfel Angora e un oraș vechiu. Vestitul „Monumentum ancyranum,” descoperit la 1554, arată faptele împăratului August, orașul Ancyra devenind roman la anul 25 înainte de Hristos.

Ankara nouă e deci lângă o așezare veche, la 840 m. înălțime.

În fața ei, spre sud, se întinde un podiș de stepă. Întăriturile romane, să află pe un promontoriu numai stâncă. Orașul nou s'a construit în partea mai joasă. Au răsărit ca din pământ, prin voința actualului Președinte de republică, clădirile monumentale

ale parlamentului, ale diferitelor administrații și tot ce e nevoie pentru capitala unei țări renăscută.

Peste orașul adormit de atâtea veacuri, suflă acum vântul de regenerare, născut prin dorința de libertate a unui popor, trezit din somnolența în care căzuse, urmare a unei întinderi prea mari spre a putea fi menținută.

Voința a învins natura nepriincioasă, ca și greutatea vieții. Electricitatea luminează străzile din nou pavate. E o viață plină de vlagă. Incredere în vitalitatea poporului molesit, s'a deșteptat prin chemarea unui singur om, neînțeles la început, temut apoi, ascultat acum.

Alfabetul turcesc, care izola poporul de restul lumii, este înlocuit cu cel latin. Ca să învingă tradiția de atâtea secole și îndărătnicia celor care țineau morțiș la trecut, însuși Președintele republicii a dat exemplul, servind ca învățător mulțimii. Fesurile și turbanele de pe vremea când Turcii erau spaima Europei, au dispărut. Femeile nu mai umblă cu fața ascunsă sub marama ce lăsau numai ochii să se vadă. Haremurile sunt desființate. Femeile au devenit libere, ca și cele din Europa; urmează la Universitate. La un congres internațional de antropologie ținut în vara anului 1937 în Bucureștii însăși fiica adoptivă a lui Atatürk, a făcut comunicări științifice interesante.

Ankara, capitala Turciei renăscută, nici n'are a face cu Constantinopolul sultanilor autocrați. Lipsese strălucitele palate de pe malul Bosforului, Moscheele bogate; în schimb viața este la fel cu cea dusă în

capitalele apusene, căci poporul turc a înțeles că nu poate fi viață sănătoasă pentru el, dacă va continua să trăiască în spiritul veacurilor îndepărtate, când alții munceau pentru ei.

ISPAHAN

Soarta orașelor este supusă acclorași legi de strălucire și cădere, ca și a oamenilor. După împrejurări, importanța lor se schimbă.

Era o vreme, prin veacul al 17-lea, când Ispahana era socotit drept cel mai înfloritor oraș din lume. Avea o populație de peste un milion de oameni. Un călător francez care l-a vizitat în acel timp, scrie că într-o graniță de 80 Kilometri, erau peste 160 moschee, 40 școli, 1800 de Karavan-seraiuri unde poposesc călătorii și 237 băi populare.

De altfel de la întemeierea lui, a cunoscut multe cumpene.

În jumătatea întâia a veacului al 7-lea, a fost cucerit de Arabi. Sub domnia mahomedană ajunse unul din orașele cele mai în vază, ca cultură, din întinsa lume asiatică. Când năvalnicul Tamerlan, în veacul al 14-lea, încercă să-l cucerească, populația caută să reziste.

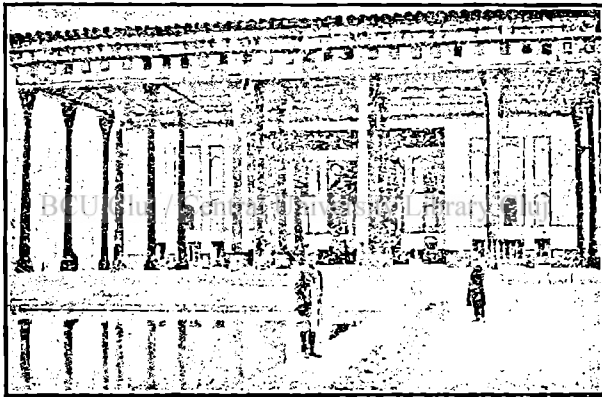
Rezultatul a fost pustiirea orașului, iar temutul șef mongol puse de se înălță o piramidă din capetele celor 70000 de locuitori uciși.

Din nou orașul cunoscă strălucirea capitalei în

secolul al 17-le. Se înălțară frumoase moschee, palate ca din poveștile de 1001 nopți.

Astăzi a ajuns o ruină, nici cu 200.000 locuitori, mai ales de când capitala Persiei fu mutată mai la nord, în Teheran.

Din strălucirea de odinioară, unde și unde se mai vede câte un monument din cele vechi. Vestita

Palatul cu 40 coloane

moschee împărătescă numai lapis și turcoaze, își înalță cele 4 minarete, fin sculptate, din mijlocul palmierilor și a paltinilor rămuroși.

Un pavilion cu 20 de stâlpi, se oglindește în limpedea apă a unui lac, de a căpătat numele de Tschel-Sotum, ce înșamnă 40 de coloane.

Locul cel mai atractiv și mai populat a rămas tot bazarul, și azi cel mai mare din Persia.

„E un patrat perfect, împrejmuit cu clădiri regulate; e așa de mare în cât caravanele, mulțimea cămillelor, a oamenilor îngrămădiți, se perd în spațiul larg.“

În afara palatelor și a moscheelor minunate, semnele măririi de odinioară, rămășițele splendoarei trecute s'au mai păstrat în grădinile întinse, în aleele plantate. Spre deosebire de Teheran, așezat în preajma pustiului, Ispahan e un loc cu climă plăcută, cu pământ umezit de ploi și de ape curgătoare. De aceea vegetația bogată din jurul său. Alea Toarbay, cu 4 rânduri de paltini umbroși, era cel mai frumos bulevard, neîntrecut chiar de cele moderne din Europa. Aci era locul de preumblare al marilor dregători, aici șiragul palatelor bogate, cu balcoanele la stradă, atât de mândru împodobite în cât să numeau „cele 8 paradisuri“. Din ele numai umbre au mai rămas. Paltinii încep să se usuce, canalele de apă răcoritoare încep să se înfunde, iar palatele minunate sunt prădate de podoabe.

Ispahanul moare, în agonie înceată. Ceia ce-i mai dă un abur de viață este așezarea lui pe drumul de caravane, dintre Marea Caspică și Golful Persic. E un popas căutat după cei 335 km. ce-l desparte de Teheran. Soarta orașului începe să apuie; aceiaș ca și a multor altora din regiunea Tigrului și a Eufratului, acoperite cu praful gros al stepei. Vechiul Persepolis, construit de Darius, este arătat de o movilă din care se desgroapă temelile și

coloanele uriașe ale palatelor regești, de unde Alexandru Machedon, într'o noapte de urgie, a poruncit să se deie foc orașului.

M E C A

Pe fiecare an se adună în orașul sfânt milioane de mahomedani, adunați din toate părțile, pentru a se închina la piatra sfântă din zidurile Kaabei.

Credincioșii vin din cele 4 colțuri ale lumii pe patru drumuri diferite. Unii dinspre India apucă drumul Jemenului; drumul sirian trece prin Damasc. Mahomedanii din Egipt străbat pustiul E'Tith, iar cei din Persia curmezișul Arabiei. Sunt drumuri anevoioase, prin arșiță și lipsă de apă. De-a lungul lor în decursul veacurilor, mulți ș'au lăsat osemintele pradă hienelor și șacalilor. Totuși credința nestrămutată face să se învingă osteneala, foamea, setea chinuitoare.

În Meca s'a născut Profetul, dar mormântul lui e în Medina. Inceputul Islamismului însă coincide cu subjugarea orașului Meca. Ținta pelerinilor este Kasba, un monolit prismatic înalt de 12 m. așezat pe o ridicătură, în cât domină împrejurimile de case mici, dese. În colțul dinspre răsărit al acestei prisme, să află piatra sfântă, după unii meteorit, după alții o bucată de lavă, în credința poporului un înger care a părăsit paradisul; diu nou se va schimba în herubin și va sta deadreapta judecăto-

rului, arătând pe cei care s'au ostenit să facă drumul la Meca.

Credinciosul venit din depărtările Chinei, înfrigurat se întinde cu mânele tremurânde, ca să atingă, să mângâie ori să sărute piatra sfântă, lustruită de sărutul milioanei și milioanei de colavioși, veniți în decursul vremurilor. — Ajuns în Meca, până ce-i vine rândul să străbată la Kaaba, ca și creștinul sosit la Ierusalim, nu face altă ceva de cât să roagă la tot pasul. Aproape nu e casă din preajma locului sfânt, în care să nu se găsească un Metuaf, băstinașul care conduce pe credincios spre cele sfinte. Tot el spune rugăciunea, repetată de pelerinii cuprinși de extas.

La tot pasul să aude rugăciunea spusă de fiecare

sau în cor: *Central University Library Cluj*

„Tu ești Domnul Dumnezeu nostru și altul ca Tine nu mai este. Cine-ți slujeste, merge pe drumul biruinței. Tu ești singurul Dumnezeu și alții pe lângă Tine nu se mai află. Laudă Ție, stăpânul tuturor“.

După ce a pătruns prin Poarta fericirii, după ce a sărutat piatra sfântă și a băut apa din izvorul Sem-Sem, din încinta moscheii, cu apă sălcie dar sub puterea credinței, răcoritoare și tămăduitoare, credinciosul abea dacă mai adastă pentru odihnă și apucă din nou drumul lung, periculos, spre casă.

Indepinirea adâncii dorinți a fiecărui mahomedan, ori unde ar trăi, îl face fericit. Poate înfrunta osteneala și chiar moartea.

OCHIUL-MORȚII

Dintre pustiiurile care se țin lanț în lungul Asiei, de la Marea Caspică și până aproape de țărmul Oceanului Pacific, nici unul nu este mai ucigător de cât Takla-Makame, de la capătul apusan al deșertului Gobi.

Întins de la apus spre răsărit cam cât de două ori distanța dintre Dunăre și Ceremuș, formează mare parte din Turchestanul chinezesc. Curajosul explorator norvegian Sven Hedin căruia i se datorește cunoașterea celor mai multe din stepele asiatice, nestrăbătute de alții, a înfruntat și pustiul pomenit, mărginit la nord de Munții Cerului (Tien-șan) înalți până la 7240 m., iar spre sud de Kuen-Lun cu vârfuri peste 8000 m.

Pustiul e numai năsip, spulberat de vânturi și așezat în dune înalte. Iarna, când crivățul suflă cu putere, năsipul e amestecat cu fulgii de zăpadă. Ceia ce deosebește în general pustiiurile asiatice de Sahara, e frigul polar, ce se lasă iarna asupra lor. Sven-Hedin a trăit nopți în care termometrul s'a scoborât și la 32° sub zero.

„Ca să poți păși, să vezi unde calci, trebuie să ștergi într'una broboanele de gheață, care lipesc pleoapele una de alta“.

În pustiiurile asiatice, râurile n'au putere să curgă prea departe, chiar când le vine îndeajunsă apă din topirea zăpezii de pe piscurile înalte. Așa e cu Tarimul, râul pustiului Takla-Makane. Atât de multă

apă ce se scurge din munți în cât se formează două trunchiuri principale, cari se unesc în Tamir, lat, cu sălcii și stufăriș, adevărată cărare verde în lungul pustiului numai năsip. N'are însă viață lungă. Pustiul îl învinge; năsipul și căldura îi sleiesc puterea de a mai curge. Apele lui, la cele din urmă se respiră pe un șes neted, formând lacul Lob-Nor. Aicea e moartea Tamirului. Ca o ființă în agonie, râul când îi vine năvală mai mare de apă, cearcă să treacă dincolo de lac. Repede însă se oprește. N'are putere să învingă. Cel mult lacul Lob-Nor se mută, după împinsătura apelor. E lacul-pendul, pribeag.

Mai înainte vreme se găsea mult mai spre nord de unde să află azi. Margenea asezării lui vechi se arată prin ruinele sărăcăcioaselor sate ce se țineau de răcoreala lui. Acum s'a mutat mai spre sud. Oamenii-însă nu l-au urmat, ci ș'au luat lumea'n cap. Lacul ș'a ales asezare prea spre inima pustiului neospitalier, ocolit de suflarea omenească. Cel mult câțiva păstori aduc turmele lor spre marginea înverzită a lacului, sau gălăgia păsărilor de apă cât mai dă semne de viață. De cum se lasă gerul ori ce ființă părăsește ținutul, care doarme somnul de cimitir. Doar șuerul vântului prin trestia uscată tulbură deplina pace a lacului pusti.

Năsipul pulberat de vânt pare-se că neconținut se întinde peste ținuturi odată ospitaliere, acoperind sate. În unul din ele s'au găsit manuscrise chinezești din vremuri străvechi.

Aşa s'ar lămuri și pribegiile mai năvalnice ale locuitorilor de prin Tibet. Alungați din sate'e lor cotropite de secete și năsip, ne mai având la îndemână pășuni pentru vitele lor, mulțimea caută alte locuri. Valul omenesc împinge însă alte valuri de la periferie, care se revarsă peste ținuturi depărtate, sperînd prin năvala lor locuitorii pașnici.

T I B E T

Mijlocul Asiei e format dintr'un podiș întins, înalt de 4—5000 m., de două ori aproape înălțimea Negoifului.

La nord ca și la sud este mărginit de lanțuri muntoase, cu vârfurile cele mai înalte din lume. Spre miază-zi se întind dovă șiraguri de munți, printre care curge Brahmaputra, râul sfânt; șiragul nordic este Transhimalaia, cel sudic Himalaia cu Everest și Gaurisancar.

La miază noapte Tibetul e despărțit de pustiu-rile mongolice prin Kuenlun. Karakorum, ca o vârcă uriașă înțățanată în Pamir, acoperișul lumii, se pierde în mijlocul Tibetului, din capătul căruia, spre răsărit se desfac alte numeroase șiruri respirate care către nord, care către sud.

E ca o uriașă fortăreață naturală, rămasă îndelungă vreme necunoscută de Europeni, până ce Sven Hedin, scandinavul curajos și întreprinzător. l-a străbătut în lung și lat, trăind peripeții nebănuite

de cel ce duce viața tihnită. Au mai rămas încă părți din el abea cunoscute.

E atât de întins, peste 1.200.000 km², de patru ori țara noastră, în cât nu prezintă o uniformitate nici fizică, nici de populație.

În jumătatea nordică, stepă uscată, cu frig de -12° în mijlociu, e locul lacurilor ce sacă vara, lăsând coji groase de sare, de borax, exploatat. Cel mai cunoscut lac din marginea nordică a Tibetului, între lanțurile resfirate ale Kueulunului, este lacul Kukunor, „lacul albastru“, ca un ochiu reslețit din marea azurie. Măcar patru luni pe an este înghețat. În jurul său, până'n munți e numai stepă, cu cârduri de măgari sălbateci.

În regiunea sudică, din potrivă, între Transhimalaia și Himalaia, ploile ce se revarsă, căldura dinspre sud, nasc scenerii de rai.

Toate apele mari ale Asiei centrale din marginele Tibetului ies. Gangele, Indusul și Brahmaputra, cele mai mari apucă spre sud, ca și Mecongul ce ajunge până'n capătul Indochinei. Din resfirarea vârcilor muntoase de la răsărit, izvoresc Fluviul-galbăn, Fluviul-albastru, ce străbat în curmeziș China.

Nici populația nu e la fel peste tot, ca înfățișare. Spre nord sunt neamuri mongolice; Tibetanii sunt îngrămădiți spre sud. Izolați de restul lumii, sunt oameni pașnici, înclinați spre rugăciune și contemplație. Cei mai mulți sunt păstori; unde clima și locul le permite se ocupă și cu agricultura. Cei ocupați cu păstoria sunt nomazi. Au

cârduri de boi cu un gheb pe spate numiți Yak. De ei se servesc pentru transport; ei le dau lâna de tors, căci frigul face ca acești boi să aibă păr lung, ce le ține de cald. Lâna oilor cu coarnezle sucite în loc, a caprelor cu păr ca matasa și a boilor Yak le dau materia primă din care țes păsle, stofe, unele atât de fine că sunt căutate pentru export.

Mâncarea lor este simplă. Carnea o păstrează afumată, dar o mănâncă și crudă. Din lapte fac unt; doar să moară de foame un european ca să-l mănânce. Amestecat cu tot soiul de murdării, peri, paie, ajunge repede ranced. „Pâinea zilnică“ e un soi de amestec fiert de ceai, cu unt, cu sare. Il beau în o scafă de lemn, pe care o spală cu limba și o țin ca un talisman, la piept. Spre sud, din laptele fiert fac iaurt, iar laptele acrit cu zama de ovăz constituie o băutură căutată. Cortul e casa lor; haina de iarnă cojoc și căciulă; în picioare, până la genunchiu, poartă un soi de ciorapi de lână împletită. Obiceiurile acestea se văd la tibetani ce nu stau locului, ci, ca și mongolii, să duc de colo colo cu turmele lor unde e loc de păscut. Cătră sud tibetani își clădesc case îngrămădite una'n alta fie în preajma unui lac, fie la picioarele unei ridicături, pe vârful căreia s' aflu o mănăstire. Nicăeri pe fața pământului nu s' a păstrat și azi coana castelurilor și a mănăstirilor din estul mediu european, ca în Tibet.

Mănăstirile budiste în Tibet sunt numeroase, iar Dalai-lama, preotul suprem budist își are reședința

în Lhasa, la marginea sudică a Tibetului. Sfânt e Lama; sfinți sunt socotiți și numeroșii călugări, care umplu mănăstirile din colțurile cele mai tăinuite.

Tibetanii pașnici, sunt pătrunși de un fanatism religios neîntrecut. Trăesc în armonie cu natura. Când recolta e mai înbelșugată, fac turtețe de orz, pe care le pun pe creasta zidurilor, pentru păsările cerului. Antilopele vin să mănânce din hrana întinsă de călugări, în pragul chiliei.

Viața lor e numai muncă grea, luptă cu natura aspră, dar și rugăciune.

„La o slujbă de noapte, am simțit cea mai sgu-
duitoare emoțiune. În mijlocul unui adânc întunec,
altarul luminat de un șirag de 40 lămpi, apărea
ca o viziune de flăcări. Icoanele păreau că plutesc
în aer, iar călugării, pe cap cu tradiționalele tichii
galbene, păreau umbre pre-ărate cu fluturași de
aur. Citaniile lor se înălțau ca un cântec înădușit,
întrerupt din vreme'n vreme de dangătul clopoței-
lor sau de băăile tobelor. Deodată, când mai
urcat, când mai slab, cu o vimitoare iuțală, lama
repetă formula; „Om mani padme hum“, spusă
încet de către toți ceilalți. Incetul cu încetul gla-
surile scad până ce ajung o șoaptă tainică. Pare
că e un suflu supranatural; te simți cuprins de un
sentiment de extaz“ (Sven Hedin). Prefacerile
mari care răscolesc lumea 'ntreagă n'au cruțat nici
înălțimile Tibetului. Pare că știau de ele, tibetanii
de demult, care în ruptul capului nu îngăduiau

europenilor să pătrundă în uriașa lor cetate cu zidurile cele mai înalte de pe pământ.

PEKING

Nu mai este ceteace a fost chiar pe vremuri când Milescu al nostru l'a vizitat, ca trimis al Țarului Rusiei.

De când China a devenit republică și n'o mai guvernează un împărat atotputernic, faima Penkingului a apus. Știrea că Japonezii l'au cucerit ușor în războiul din 1937, n'a găsit nici un răsunset de uimire.

E așezat într'un ținut neprielnic, în centrul unui șes nu mai înalt de 50 m. Fu capitala Chinei de la începutul veacului al 15-lea. De la 1928, capitala oficială a republicii chineze e mutată la Nanking, mai spre centru.

Pe vremea imperiului chinez, Peking număra peste 1 milion de locuitori și se compunea din trei orașe diferite: spre sud orașul chinez, către nord cel tătar, în mijlocul căruia apărat prin ziduri groase se afla orașul imperial. În întregime avea forma regulată a unui patruleter cu axa nord-sud în tot lungul lui. În ea dau, perpendiculare, celelalte străzi, drepte ca trase cu sfoara.

Orașul chinez, de forma unui dreptunghi, cu laturile lungi de la răsărit la apus, era orașul negustorilor. La marginea lui sudică se află două temple

vechi, al cerului și al agriculturii, înconjurate de mari parcuri.

O dată pe an, la solstițiul de iarnă, împăratul străbătea lungă și dreaptă stradă de 8 kilometri, ce taie în linie dreaptă orașul chinezesc. Nimănu-i era îngăduit să-și îndrepte ochii către fața împăratului, sub pedeapsă cu moarte. Ajuns la templu, aducea jertfă străbunilor săi, îmbrăcat în mantia scumpă de mătăasă, pe care erau țesuți cei doi smei cerești, ca și soarele, luna și stelele.

La celălalt templu, al agriculturii, tot o singură dată pe an, când începe munca ogorului, împăratul trăgea brazde pe câmpul sfânt, conducând plugul vopsit cu galben, culoarea împărătească și la care erau înjuțați doi boi albi cu coarnele aurite. Asvârlea apoi sămânță în brazda răsturnată, arătând prin aceasta cât de sfântă era socotită la chinezi, munca pământului. Sămăna orez, dar și grâu, orz, bob, vroind să spuie prin aceasta că nu e bine ca poporul să cultive numai orezul, căci îl poate amenința foametea.

Orașul tătar este mult mai întins, cu un zid de forma patratului celui mai regulat. Era orașul nobililor, a mandarinilor care nu se amestecau cu poporul. Decum se însera porțile cetății se închideau. Aicea, în orașul tătăresc se află mahalaua legațiunilor, încinsă cu un zid mai mic, în care europenii au trebuit să se apere timp de câteva săptămâni, de furia boxerilor în 1900, naționaliștii care vroiau moartea albilor, europeni ori americani. De atunci

legațiunile țin în cetățuia lor o armată regulată, gata pentru orice eventualitate.

În mijlocul acestui oraș, în axa patratului, se afla orașul imperial, izolat de restul lumii prin ziduri groase. Era orașul interzis ori cărui vizitator înainte de 1911, când s'a prăbușit imperiul. Este o îngrămădire de temple, palate, grădini întinse, cu lacuri artificiale legate prin canale, cu punți de marmoră. În partea zisă orașul galben, din pricina acoperișului cu această culoare, se găseau ministerele. Vine apoi orașul roș, numit așa din cauza zidurilor roșii, prin care nimeni nu străbate de cât cei apropiați de „Fiul cerului“. A treia parte era orașul violet, cu palatele împărătești.

Astăzi poate fi vizitată întreagă această parte din Peking; poate să-și facă o idee de bogățiile îngrămădite în ele și mai ales să-și închipuie taina cu care se înconjura împăratul.

Milescu dă o descriere frumoasă a palatelor în care i-a fost îngăduit să pătrundă, atunci când a fost primit în audiență de împărat.

„Sala tronului, foarte mare, este zidită din cărămidă, de 84 picioare, înaltă, cu 18 coloane de lemn de fiecare lature, din care 4 aurite, iar restul date cu roșu. Fața lor e sculptată, pictată și aurită. În mijlocul sălii, în fața tronului, atârnă un mare policantru de cristal. Tronul Hanului e de lemn sculptat și aurit, foarte încăpător și cu mai multe scări conducând până la el. E construit turcește, iar sala e acoperită cu covoare de diferite culori.

De jur împrejur sunt numai coridoare, cu uși deschise peste tot“.

Și soarta acestui oraș a apus.

Ș A N G A I

În luptele din urmă dintre Japonezi și Chinezi, mereu să pomeniște de atacul celor dintâi asupra orașului Șangai. La noi puțini bănuiesc importanța acestui port, aproape de gura fluviului Yang-tsen sau Fluviul albastru, una din cele mai însemnate artere fluviale din Asia, adunându-și apele din Tibet.

Șangai nu e oraș vechiu; datează abea din secolul trecut. Mai înainte, nu erau pe locul lui de cât sate de pescari. Numai când statele Europene și Statele-Unite căpătară voia să se așeze la gura marelui fluviu, pe la 1845, începu să se clădească case mari, să se construiască drumuri.

Un oraș nou, apusean, se ridică azi în lungul afluentului Harang-Pu, numai la 19 Km de țărmul mării.

Orașul vechiu chinez, nu ocupă de cât o mică suprafață. Dealungul bulevardelor late, vin una lângă alta palate mărețe, în care sunt adăpostite băncile, administrațiile. Fabrici enorme împlinesc aspectul de mare oraș, la nord cu concesiunea internațională engleză și americană, la sud cu cea franceză. Ambele

sunt administrate de francezi, englezi ori americani din oraș.

Șangai are cea mai mare importanță comercială în China, pentru statele europene. Așezat la gura unui fluviu, care trece prin o mare regiune a Chinei, bogată în toate, în Șangai se concentrează comerțul de mătăsuri, de bumbac, de orez. Uzini mari prelucrează materialul brut.

Este cel mai însemnat port de export al Chinei.

Este cel mai bogat și mai prosper. Vapoarele se țin unul lângă altul; apa fluviului este acoperită aproape de mulțimea luntrilor și a corăbiilor cu pânze, cu aburi ori simple plute ce aduc bogățiile din interiorul țării. E orașul cu multe clădiri mari, dar și cu cele mai multe localuri de petrecere, în care banul trece din mână'n mână, cheltuindu-se fără socoteală. Restaurantele, casele de joc stau deschise până'n ziuă, iar bulevardele sunt luminate din plin toată noaptea.

Se lămurește atunci îndârjita luptă ce dau acum Japonezii să lovească în Șangai, măcar spre a paraliza viața economică și financiară, din orașul numit „Londra extremului orient“.

EVEREST

Cel mai înalt munte de pe fața pământului, atinge înălțimea de 8882 m.

Dacă s'ar închipui Negoii nostri de trei ori mai înalt decât este și tot s'ar mai ridica peste el o piramidă încă de vre-o 1200 m.

Tibetanii îl numesc „zeița pământului“, un nume potrivit pentru înălțimea și frumusețea lui impunătoare.

Face parte din șira Himalaia, lanț muntos, între India și Tibet, cu peste 80 piscuri mai înalte de 7900 m., 6 din ele întrecând 8200 m. Deasupra tuturor se ridică însă Muntele Everest, numit așa după Colonelul Everest, care cel dintâi, în 1855, i-a măsurat înălțimea.

Dinspre India abea se poate distinge de tovarășii săi înalți. Multă vreme a fost confundat cu Gaurisankar, alt uriaș, însă mai la apus și mai scund.

„Numai dinspre nord, dinspre Tibet, se înfățișază mândru și izolat, adevărat monarh printre ceilalți munți“.

Nici prin gând nu le trece Tibetanilor că s'ar putea profana de către om, sfințenia acestui munte. Se închină în fața măreției lui impunătoare. Nici indienii nu s'au încumetat vre-o dată să-l urce. În mijlocul sceneriilor impunătoare ce-l înconjură, ca nicăieri aiurea, s'a menținut de mii de ani cea mai curată și înălțătoare filosofie asupra vieții. Nicăieri mănăstirile budhiste nu sunt în mai mare număr ca în aceste paragini. Nicăieri nu e mai înrădăcinată ideea de pace sufletească, ca la locuitorii acestor ținuturi pline de contraste mărețe. Antilopele vin să mănânce, fără teamă, din mâna călugărilor, în pragul chiliilor lor.

„E straniu să vezi ghețarii scoborâți din impunătorul Makalu, rivalul Everestului în frumusețe

înconjurați de o bogată vegetație înflorită, ce acopere morenele (Howard-Bury).

A trebuit să vie europenii, ca să îndrăznească să urce impunătorul munte cu vârful acoperit de zăpadă și ghețari, ce-i formează o cască strălucitoare în bătaia soarelui.

O luptă aprigă se duce în anii de după războiul, pentru cucerirea piramidei ce pare a susține bolta cerească. De o parte e voința neînfrântă a omului, De alta stă netulburat uriașul de piatră, ca o ființă supranaturală, care sfidează voința omului. Il lasă să se apropie și de o dată, cu o singură suflare, născând vârtoare de vijelii și răscolind nori de zăpadă ce orbește pe om, îl înmormântează în troenii îngrămădiți sau îl face, înspăimântat, să apuce calea întoarsă.

Cu toate încercările repetate ale celor mai iscusiți alpiniști, cu toate precauțiunile ce le pune la îndemână știința, nimeni n'a ajuns să calce pe vârful Everestului.

În vara anului 1921 conducătorii primei expediții, englezi, se adună la Darjelling, Sinaia indienilor, cuib de vile moderne, îngrămădite cam la înălțimea podișului Bucegilor.

Campania din 1921, a rămas însă numai o simplă recunoaștere. Ca și când în adevăr muntele ar fi fost viu, în teama de a fi călcat, deslănțui o năprasnică furtună și vifore cumplite. Muntele s'a mâniat. Oamenii s'au apropiat numai de el și apoi s'au retras.

Nu s'au lăsat însă. În vara anului 1922, au venit

din nou. Cunoscând mai bine cărările urcuşului, s'au apropiat mai mult de vârful. Muntele s'a înfuriat mai rău.

Simţând parcă puterea voinţii omenesti, a ajuns până la omor. Cu un boţ de zăpadă, o lavină, isbeşte în expediţie şi o rostogoleşte în prăpastie. Cele dintâi jertfe ale muntelui, au rămas îngropate sub giulgiul de zăpadă. Omul a dat iarăş îndărăt, iar unul dintre îndârjiţii conducători, înfuriat, ridică pumnul ameninţător spre munte şi răcneşte: „Aşteaptă, tu, bătrânule încăpăţinat; tot te vom cuceri“.

În această a doua expediţie, doi englezi mai îndrăsneţi, se încumeta să singuri să urce. Au ajuns până la 8326 m. Mai departe nu putură înainta. Au îndurat frigul de -32° , mai scoborât de cât gerul îndurat de Amundsen la Polul sud; au îndurat suferinţele produse de răirea aerului, măcar că purtau în spate tuburi cu oxigen. Muntele deveni mai furios. Furtunile îl involburau. Omătul spulberat ca praful din stepă, părea ca un fum ieşit din măruntaele lui. Muntele a biruit din nou.

Expediţia a trebuit să se scoboare; ajunşi jos, la adăpost, muntele, ca şi când i-ar fi sfidat, le apare în toată splendoarea liniştei şi a strălucirii în majestoasa lui izolare, proiectat pe seninul cerului.

A mai încercat altă expediţie în 1924, apoi mai târziu până'n 1936 la care au luat parte alpienişti încercaţi, englezi şi germani. De geaba truda. Pe vârful Everestului încă n'a fălăit nici un stindard,

ca la Polul Nord ori cel Sudic. Singura ispravă a fost fotograficrea Everestului din aeroplan.

Rar luptă s'a mai întâmplat între om și natură, în care cel dintâi să rămâie biruit. Muntele Everest a rămas necucerit.

FUDJI-YAMA

Japonia este țara minunilor și a contrastelor. Un lanț de insule de alungul coastei răsăritene a Asiei, muntos și vulcanic, este suprapopulat. Oamenii au prea puțin loc pentru agricultură. Câmpurile sunt restrânse, munca grea. Cea mai mare parte din munți sunt vulcani de curând stâniși; alții au activitate pustuitoare. În vreme de 20 ani, s'au înregistrat câte 4 cutremure pe zi. Pământul e ca un leagăn.

Unele cutremure sunt catastrofale. În 1923, Tokio și marele port Yokohama au fost aproape distruse.

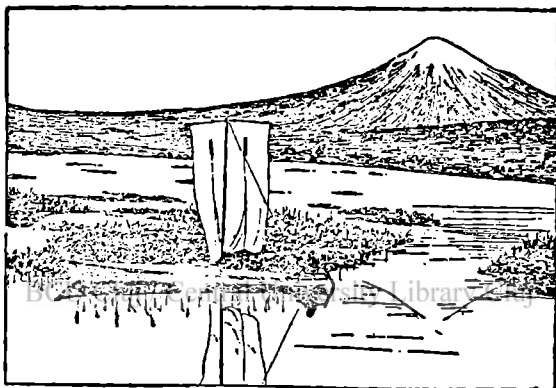
Pagubele s'au urcat la vre-o 438 miliarde de lei, bugetul României pe vre-o, 15 ani.

Dușman nemilos este însă și Oceanul Pacific. Nu e an în care Taifune, vârtejuri nimicitoare, dar mai ales Tsunamis, valuri înalte, să nu distrugă sate de lângă țărmul mării.

E adevărat iad, de și prin unele părți, cu cireși înfloriți și crisanteme minunate, țara e ca un raiu. Totuși oamenii, mărunți la trup, slabi, dar muncitori neodihniți, cu greu să despart de pământul

strămoșesc. Munca, solidaritatea și dragostea de țară i-au făcut temuți.

Să lasă duși la moarte cu surâsul pe buze, în nestrămutata credință că slujesc țara. Așa se lămu-rește biruința lor asupra rușilor ori a chinezilor. Ei au știut să îmbine străbuna credință de la care

Muntele Fudji-Yama.

nu se abat, cu știința modernă pe care o folosesc în toate.

Cât e de legat sufletul lor de pământul țării, se arată și prin sfینtenia cu care cată spre vulcanul Fudji-Yama, un con regulat la marginea țării, cu vârful sclipind la soare când vârful e acoperit de zăpadă de și temelia e îmbrăcată în haina arboretului bogat.

E socotit ca simbolul energiei și al caracterului Japonez. E sfânt pentru poporul care se îndreaptă

cu sfială printre mormin'ele și templele presărate la poalele lui; e sfânt pentru învățatul care tremură de emoțiune de îndată ce-i zărește silueta elegantă, de pe vaporul ce-l aduce din țări depărtate, unde s'a dus pentru învățătură.

Fudji-Yama îmbină în el regularitatea desăvârșită a formei, cu măreția impunătoare. Pentru frumuseța lui e admirat; pentru clocotul lavei din craterul lui e temut. De aceia e adorat ca un zeu. Chipul lui se găsește pretutind ni în casa săracului, ca și în a bogatului, pe capacul unei cutii lăcuite ori pe evantaliul femeii elegante. Când soarele răsare vârful lui e luminat întâi; când soarele apune ultimele raze tot vârful lui îl împurplează.

Oamenii prin el, stau în legătură cu divinitatea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

OREZUL

Pentru popoarele din răsăritul Asiei, Japonia, China ori India, orezul ține locul grâului din hrana europeanului ori a porumbului din a poporului nostru.

E pânea zilnică. Cu o mână de orez și un pește sărat japonezul își prinde sațul. Nu se îngrașe, dar nu moare de foame. Ii ajunge. Așa să lămurește de ce în Japonia mâna de lucru este ieftină.

Industria japoneză poate bate pe cea europeană chiar acasă în Europa.

Cultura orezului, cea mai anevoioasă, cere muncă grea, cu mult mai grea de cât în cultura porumbului, măcar că și pentru acesta să cere pe lângă

arătură, două prașili, iar culesul se face strujan cu strujan.

Orezul este mai tiran. El are nevoie de multă apă. De aceea ogorul înainte de a fi arat, se inundă,

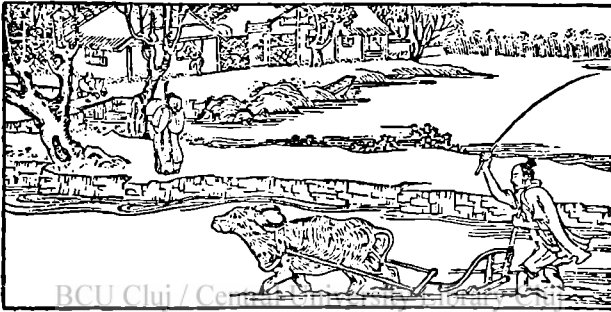

Un spic de orez.

până ce ajunge un noroi, în care se înfundă piciorul. Apa este cea dintâi cerință a orezului. Fără apă multă nu crește, nu dă rod. Își închipue acum ori cine câtă casnă e de a duce apa dintr'un râu, pe coastele mai înalte de dealuri unde sunt ogoarele. Se cară uneori și cu caldarea.

Ca să nu fie irosită, lanurile de orez sunt înguste, cu marginea ridicată ca un val. Coastele de dealuri par ca niște enorme trepte.

După ce se scurge ceva apa depe ogor să ară cu un plug primitiv, un soiu de cârlig de lemn, care trage șanțuri în loc de brazde. Sămănatul se face aiurea, în straturi, iar orezul să răsădește fir cu fir.

Aratul ogorului.

După răsădire iar se inundă ogorul, căci numai așa crește paiul și înfrățește. Vine apoi plivitul migălos de buruieni, mereu, în cele 2 luni cât îi trebuie ca să se coacă. Ce chin nebănuit pentru muncitori, să steie până'n genuchi în apă, de dimineață până'n sară, copii ca și bătrâni.

În sfârșit când s'a copt, spicul să taie unul câte unul; să treieră la arman sau cu imblaciul; boabele se păstrează în învălișul lor. Orezul ce-l mâncăm mai suferă o operațiune: descojirea, în fabrici anume, care funcționează și la Brăila.

Din felul cum se cultivă, orezul cere brațe multe. Țăranul trebuie să aibă mulți copii, familie nume-

roasă, pentru ca să dovedească munca. In locurile unde se obișnuiește să se facă întinse culturi, populația e deasă, până la 900 suflete pe kilometru patrat, mai deasă de cât într'un oraș ca București. Altfel nu s'ar putea dovedi să se capete orezul trebuitor pentru hrană. De aceia în China, în Japonia, în India e o populație numeroasă, dar săracă. Deaceia și când din cine știe ce pricini, inundați ori secete, orezul nu se face cât trebuie, foamea grozavă

Mulțumire adusă zeilor pentru recolta bună.

bântue ținuturi întregi, murind oamenii ca muștele.

Mai are un cusur orezul. Cuprinde puține substanțe albuminoase. Nu e deci o hrană completă ca grâul. Pe lângă orez japonezul mănâncă ori mazăre, bob, ori măcar un pește sărat. O boală grea, Beri-beri, se ține mai mult de ținuturile unde să mănâncă mult orez, căci descojit s'a înlăturat una din cele mai însemnate vitanine. Vitaminele au fost

descoperite tocmai din observarea că bolnavii de Beri-beri să însănătoșază dacă li se dă orez necojit.

Orezul era o plantă chinezească la început. Din China a trecut în Japonia, apoi în India. Românii nu-l cunoșteau ca hrană. În Europa l'au adus Arabii prin Spania.

Azi orezul se cultivă pe o suprafață foarte întinsă, cu el hrănindu-se peste 600 milioane de oameni. India produce cel mai mult orez, peste 48 milioane tone. În Europa, Italia cultivă mai mult. Pe o suprafață restrânsă, lângă Deta în Banat și de la noi să scoate 2-3 vagoane de orez pe an. Incercări s'au făcut și în Dobrogea, ca și în lunca Dunării, dar fără rezultate satisfăcătoare. Cere multă migală și muncă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Lacul Baical	1
Ankara	4
Ispahan	6
Meca	9
Ochiul-morții	11
Tibet	13
Peking	17
Șangai	20
Everest	21
Fudji-Yama	25
Orezul	27

BIBL. UNIV. CLUJ

1266.

~~1263~~ 24. II. 1938

EXEMPLAR LEZAT
Răspândiți

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

ȘI

„PAGINI ALESE“

EDITATE DE „CARTEA ROMÂNEASCĂ“

„CUNOSTINȚE FOLOSITOARE”

Nr.

17. **Rătăcirii bolșeviste** de MAIOR I. MIHAL.
20. **Răsadnița și plantele din răsad** de V. SADOVEANU.
22. **Meșteșugul vopsitului cu burueni** de ART. GOROVEI.*
24. **Păstrarea cărnii de porc** de G. GHEORGHIU.*
29. **Beția** de DR. EMIL. GHEORGHIU.
32. **Mama și copilul** de PROF. M. MANICATIDE.*
36. **Omul și societatea** de AL. GIUGLEA.
37. **Bucătăria sătencei** de MARIA GEN. DOBRESCU.*
38. **Sfecia de zahar** de C. LACRIȚEANU.
39. **Ingrășarea pământului** de I. M. DOBRESCU.
40. **Friguri de bălță** de DR. T. DUMITRESCU.
41. **Banul de A. GIUGLEA.**
42. **Sfaturi practice** de ING. A. SCHORR.
43. **Lămurirea calendarului de A. GIUGLEA.**
44. **Conjunctivita granuloasă** de DR. GLĂVAN.
45. **Burueni de leac** de A. VOLANSCHI.

Nr.

46. **Sfaturi casnice** de MAICA RALUCA.
47. **Cultura tomatelor** de I. ISVORAN.
48. **Rețete pentru gospodine** de MAICA RALUCA.
49. **Lingoarea** de DR. I. DUMITRESCU.
50. **Blenoragia sau scutamentul** de DR. N. IOAN.
51. **Practica agricolă** de A. BEJENARIU.
52. **Apa de băut** de DR. I. BĂLTEANU.
53. **Tifosul exantematic** de TUDOR DUMITRESCU.
54. **Boalele animalelor** de I. POPU. CĂMPEANU.
55. **Lucrări din pănușile de porumb** de TITUS G. MINEA.
56. **Cartoful** de I. POPU-CĂMPEANU.
57. **Cum să trăim** de DR. F. GRUNFELD.
58. **Lucrări din păz și sorg** de TITUS G. MINEA.
59. **Insectele vătămoătoare pentru arborii noștri roditori** de GH. FINȚESCU.*
60. **Vaca cu lapte** de M. GĂȚAN.*
61. **Mierea și Ceara** de CONST. IONESCU. CRISTEȘTI.*
62. **Indrumări agricole** de C. IONESCU. CRISTEȘTI.*

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ”.

Nr.

3. **Munții Apuseni** de M. DAVID.*
5. **Bucovina** de I. SIMIONESCU.*
6. **Basarabia** de G. NĂSTASE.*
7. **Dobrogea** de C. BRĂTESCU.*
10. **Viața în adâncul mării** de C. MOTAȘ.
- 11—12. **A. Șagurna** de I. LUPAȘ.*
14. **Românii de peste Nistru** de V. HAREA.*
16. **Lituania** de G. NĂSTASE.
19. **Românii din Ungaria** de I. GEORGESCU.
20. **Jud. Turda Arleş** de I. MUREȘEANU.
21. **Țara Hațegului** de GAVRIL TODICA.
22. **Spiru C. Haret** de I. SIMIONESCU.
23. **Danemarca** de MAGDA D. NICOLAESCU.
24. **N. Milescu în China** de I. SIMIONESCU.
25. **Cetățile moldovenești de pe Nistru** de APOSTOL D. CULEA.
26. **Românii din Bulgaria** de EM. BUCUȚA.

Nr.

27. **Valea Jiului din Ardeal** de P. HOSSU-LONGIN.
28. **Țara Bârsel** de N. ORGHIDAN.
29. **Vechiul ținut al Sucevei** de V. CIUREA.
30. **Macedo-Românii** de TACHE-PAPAHAGI.
31. **Românii din Banatul Jugoslav** de PR. BIZERIA.
32. **Coasta de Azur** de I. SIMIONESCU.*
33. **Elveția** de TRAIAN G. ZAHARIA.
34. **Maramureșul** de GH. VORNICU.
35. **Austria** de I. SIMIONESCU.
36. **Belgia** de TRAIAN G. ZAHARIA.
37. **Afganistanul** de I. SIMIONESCU.
38. **Anastasia Șagurna** de DR. I. LUPAȘ.
39. **Biajul** de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
40. **Marea Neagră** de DR. I. LEPSI.
41. **Pe urmele lui Robinson Crusoe** de I. SIMIONESCU.
42. **Din Norvegia** de I. CONEA.*
43. **Din vremea lui Ștefan cel Mare** de GEN. R. ROȘETTI.*
44. **Japonia** de I. SIMIONESCU.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.

45. **Olarul Savant** de I. SIMIONESCU.*
46. **Intr'o mânăstire din Himalaya** de MIRCEA ELIADE *
47. **Dănilă Apostol** de N. P. SMOCHINĂ.*
48. **Govora și Călmâneștii** de I. SIMIONESCU.*
49. **Sgările norii New-Yorkului** de PETRU COMARNESCU.*
50. **Nicolae Bălcescu** de V. SASSU.*
51. **Țara visurilor Împietrite** (EGIPTUL) de MIRCEA HIRVANU.*
52. **Gh. I. Donici** de GEN. R. R. ROSETTI.*
53. **A. Odobescu** de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*

Nr.

54. **Banatul** de PROF. D. IZVERNICEANU.*
55. **Țara Zarandului** de G. CAMBER.*
56. **lordache Golescu** de N. BĂNESCU.*
57. **Bucureștii** de V. MIHĂILESCU.*
58. **Turismul de Aurel Pițu**.*
59. **Abisinia** de I. SIMIONESCU.*
60. **Polonia** de I. SIMIONESCU.*
61. **Date istorice și culturale din România** de CRONICAR.*
62. **Carmen-Silva** (EKIRGHIOU) de DR. COCA ODESEANU.*
63. **Gh. Coșbuc** de V. M. SASSU.*
64. **A. Philippid** de I. IORDAN.*
65. **N. Gane** de A. GOROVEI*

Seria D. „ȘTIINȚĂ APLICATĂ“

Nr.

1. **Fabricarea săpunului** de A. SCHORR.
2. **Motorul Diesel** de ING. CASETTI.*
3. **Industria Parfumului** de E. SEVERIN.
- 4—5 **Aerul lichid** de ILIE MATEI.
6. **Industria Azotului** de L. CATON.
- 7—9. **Locomotiva** de ING. CASETTI.
10. **Aeroplanul** de DR. V. ANASTASIU.
11. **Baloane și dirijabile** de C. MIHĂILESCU.
12. **Betonul Armat** de ING. N. GANEA.
13. **Gări și trenuri** de G. ȘIADBEI.
16. **Țiparul de VASILE ROMĂNESCU.**
17. **Ce se scoate din cărbuni** de C. V. GHEORGHIU.
18. **Industria materiilor colorante** de G. A. FLOREA.
19. **Fotografia** de CĂP. DR. M. ZAPAN.

Nr.

20. **Industria zahărului** de G. I. BABOIANU.
21. **Șase montaje de radio** de CĂP. DR. M. ZAPAN.
22. **Cinematografia** de CĂP. M. ZAPAN.
23. **Automobilul** de CĂPIT. DE AVIAȚIE M. PANTAZI.
24. **Fabricarea sticlei** de G. A. FLOREA.
25. **Gazele otrăvitoare** de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
26. **Împănarea păsărilor** de N. C. PĂNIȘCU.*
27. **Legatul cârșilor** de I. CARAMĂLĂU.*
28. **Înnutul de P. EPUREANU.***
29. **Scoaterea petelor** de VICTORIA A. VELCULESCU.*
30. **Cum navigă corabiele** de SPANDECK.*
31. **Pianorul** de ING. G. LIPOVAN.*

RĂSPÂNDIȚI

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

E cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor, la ori ce vârstă, căci e instructivă, educativă și practică.